

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМ. ШІРИНШО ШОХТЕМУР (РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ (АВСТРІЯ)**

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА: ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ

**«Інноваційні технології в агрономії,
землеустрої, електроенергетиці, лісовому
та садово-парковому господарстві»**

26 жовтня 2023 року

Біла Церква
2023

УДК 378:63:001(063)

Редакційна колегія:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук, професор.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор.
Мірзоєв Т.К., канд. с.-г. наук, доцент.
Аріас Р., д-р філософії, доцент.
Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії, доцент.
Хахула В.С., канд. с.-г. наук, доцент.
Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент.
Качан Л.М., канд. с.-г. наук, доцент.
Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.
Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, доцент.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

«Інноваційні технології в агрономії, землеустрої, електроенергетиці, лісовому та садово-парковому господарстві»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 26 жовтня 2023 року. – Біла Церква: БНАУ. – 97 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

УДК 635.64:631.164.6

ШЕПЕЛЬ А.В., канд. с.-г. наук

Херсонський державний аграрно-економічний університет

andrey.inessa_shepel@ukr.net

БЕЗРОЗСАДНІ ТОМАТИ – АЛЬТЕРНАТИВА РОЗСАДНІЙ КУЛЬТУРИ ПІСЛЯ ЗНИЩЕННЯ КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА

Умови, які склалися після знищення Каховського водосховища, вимагають від товаровиробників томатів на півдні України кардинально змінювати свої стратегії збереження потенціалу заради подальшого розвитку.

Ключові слова: безрозсадні та розсадні томати, зайнятий пар, краплинне зрошення.

SHEPEL A., Candidate of agricultural sciences

Kherson State Agrarian and Economic University

SEEDLESS TOMATOES – AN ALTERNATIVE TO SEEDLING CULTURE AFTER THE DESTRUCTION OF THE KAKHIV RESERVOIR

The conditions that developed after the destruction of the Kakhov reservoir require tomato producers in the south of Ukraine to radically change their strategies for preserving potential for further development.

Key words: seedless and seedling tomatoes, employed steam, drip irrigation.

Томати, як відомо, можливо вирощувати як розсадним, так і безрозсадним способом. При розсадному отримують високі врожаї в ранні, середні та пізні терміни, що дає можливість створити конвеєр безперервного надходження продукції на переробку. Безрозсадне вирощування дешевше (на 30–35 %), проте урожай при цьому отримують на 2–3 тижні пізніше [1]. Широко відомі переваги вирощування томатів безрозсадних (посівних) порівняно з технологією вирощування їх через розсаду при краплинному зрошенні. Серед цих переваг треба відмітити наступні: 1) Виключаються всі трудомісткі процеси вирощування розсади – заготівля землі або закупівля ґрунтосуміші, посів, пікіровка, полив та інші; 2) завдяки зменшенню кількості трудомістких операцій, собівартість продукції значно знижується; 3) Безрозсадні або посівні томати виростають загартованими, адаптованими до умов вирощування. В подальшому такі рослини будуть більш витривалими і стійкими до хвороб; 3) Вирощена в умовах знеструмлення електромереж і відповідно нестачі світла розсада не завжди буває гарної якості, що надалі може позначитися на врожаї. Безрозсадний спосіб допомагає вирішити проблему ослабленої, витягнутої розсади. Томати, висіяні безпосередньо в ґрунт, виростають міцними і кремезними; 4) Вирощені у полі без пікіровки рослини відрізняються потужною кореневою системою стрижневого типу. Коріння у таких томатів йде глибоко в ґрунт, до 1,5 метрів. Такі рослини зможуть обійтися без поливу, але потрібно підібрати сорти для таких умов; 5) Безрозсадні (посівні) томати, особливо які вирощені без зрошення, мають у 2–2,5 рази вищий вміст сухих речовин у зібраних плодах, порівняно з поливними. 6) Безрозсадний спосіб вирощування томату дає змогу збільшити виробництво дешевої пізньої продукції, продовжити період споживання плодів та використання збиральних комплексів.

У південних районах України розсаду починають висаджувати на початку травня, коли мине загроза заморозків. Оптимальний термін висіву насіння – коли ґрунт на глибині 10 см прогріється до температури не нижче 13 °С, що за природним календарем і фенологічними спостереженнями збігається з початком цвітіння вишні. Сіють в добре підготовлений ґрунт на глибину 1 см, але не глибше 2 см, так як при більш глибокому закладенні і недостатній енергії проростання виникають проблеми з польовою схожістю.

Дослідження з вивчення продуктивності томата на суходолі займалися вчені Інституту зрошуваного землеробства НААН на початку 2000-х років [2]. Проведені дослідження показали, що кращим попередником при вирощуванні томата без поливу був зайнятий пар. Дослідниками було встановлена оптимальна густина вирощування томата на суходолі в південному регіоні України – 25 тисяч рослин на гектар. Запропонована технологія вирощування культури на неполивних землях дозволяла зменшити витрати основних ресурсів на 15–20 %, порівняно з базовою технологією, при рівні урожайності 22–30 т/га.

Для порівняння представлені попередні розрахунки ефективності вирощування розсадних томатів при краплинному зрошенні та безрозсадних (посівних) томатів по зайнятому пару (табл. 1). Дані розрахунки наведені для творчої дискусії науковців.

Таблиця 1 – Порівняльна ефективність вирощування поливного розсадного і неполивного безрозсадного томату на півдні України

Показники	Технологія вирощування томатів	
	Розсадні	Безрозсадні
1. Урожайність, т/га	110	25
2. Вміст сухих речовин, %	4,0	7,0
3. Умовний вихід сухих речовин, кг/га	4400	1750
4. Витрати на вирощування культури, тис. грн./га	58000	23000
5. Собівартість 1 кг сухих речовин, грн	13,2	13,1

Як бачимо, собівартість умовного виходу 1 кг сухих речовин при різних технологіях вирощування томатів є однаковою, тільки валовий збір неполивої культури з 1 гектару у 2,5 рази менший, порівняно з поливною.

Таким чином, умови, які склалися після знищення Каховського водосховища, вимагають від товаровиробників томатів на півдні України кардинально змінювати свої стратегії збереження потенціалу для подальшого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ільїнова Є.М. Особливості безрозсадного способу вирощування томатів. URL: <https://www.pro-of.com.ua/osoblivosti-bezrozsadnogo-sposobu-viroshhuvannya-tomativ/>
2. Люта Ю.О. Історія і короткі підсумки роботи лабораторії овочівництва. Зрошуване землеробство. Збірник наукових праць. 2010. Вип. 62. С.91-93.

УДК: 581.4:57.063.8]:582.570.2:712.3-045.43

КАЛЮЖНА Л.В., здобувач ступеня доктора філософії

liliana15kalygna@ukr.net

ПОЛІЩУК В.В., д-р с.-г. наук

valentyn7613@gmail.com

Уманський національний університет садівництва

МОРФОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ КВІТКИ ДОСЛІДЖУВАНИХ СОРТІВ ТЮЛЬПАНА (*TULIPA L.*) ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ЛАНДШАФТНОГО ДИЗАЙНУ

Досліджено та проведено порівняльну характеристику морфологічних особливостей будови квітки тюльпанів групи середньоквітучі: класів Дарвінові гібриди (5 сортів–Golden Apeldoorn, World’s Favorite, Salmon Impression, Nakuun, Oxford Wonder) та Триумф-тюльпанів (6 сортів–Shirley dream, Memphis, Alibi, Holland Beauty,

ЗМІСТ

Шепель А.В. Безрозсадні томати – альтернатива розсадній культурі після знищення каховського водосховища.....	3
Калюжна Л.В., Поліщук В.В. Морфологічні особливості будови квітки досліджуваних сортів тюльпана (<i>Tulipa L.</i>) та їх значення для ландшафтного дизайну.....	4
Муленок Я.О., Леус В.В. Вплив механізованого обрізування на формування показників товарної якості плодів яблуні.....	8
Піковський М.Й., Круковський Р.Д. Екологічні особливості ізолятів гриба <i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>cucumerinum</i> Owen – збудника фузаріозного в'янення огірка.....	9
Лобунько А.В., Лобунько Ю.В., Третяк Н.А. Управління земельними ресурсами: українські проблеми та світовий досвід.....	11
Коротун А.Ю., Полівчук В.Ю., Бобков М.О., Піціль А.О. Екологічна оцінка загального санітарного стану лісів Житомирської області.....	13
Душко П.М. Вплив систем удобрення на фотосинтетичний апарат рослин сої.....	15
Герасимчук В.П., Онищенко О.В., Нікітюк Р.М., Моргун В.В., Заставний А.Ю., Кульман С.М. Прогнозування швидкості росту рослин з урахуванням добових коливань зростання фітомаси.....	17
Юхимук В.В., Токаренко Ю.О. Використання безпілотних літальних апаратів у сучасному сільському господарстві.....	19
Примак І.Д., Войтовик М.В., Єзерковська Л.В., Караульна В.М., Панченко О.Б., Образій С.В. Структура мікробіоти чорнозему типового за різних систем основного обробітку і удобрення в сівозміні.....	20
Зайка Н.В., Карпук Л.М. Формування якості зерна спельти (<i>Triticum spelta L.</i>) за внесення гуматів й регуляторів росту рослин.....	23
Тігаренко О.С., Карпук Л.М. Економічна оцінка ефективності вирощування сорго зернового.....	25
Петракова О.О., Карпук Л.М. Формування біометричних параметрів холодостійких рослин насінників буряків цукрових за direct method (безвисадкового методу).....	27
Димань Н.О., Карпук Л.М. Особливості екстракції днк із біоматеріалу представників роду <i>Rubus L.</i>	29
Мороз О.В., Карпук Л.М., Філіпова Л.М. Формування урожайності сортів квасолі різних груп стиглості за по-закореневого підживлення рослин.....	31
Панченко Т.В., Федорук Ю.В., Горновська С.В. Зміна довжини колосу сортів пшениці озимої залежно від розміру листової пластинки прапорцевих та підпрапорцевих листків в умовах Лісостепу України.....	33
Шушківська Н.І. Ентомокомплекс на сходах пшениці озимої в умовах науково-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету.....	35
Шушківська Н.І., Образій С.В. Хімічний захист пшениці озимої в умовах науково-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету.....	37
Козак Л.А., Розпутній Л.А. Інноваційна технологія вирощування пшениці озимої з використанням системи супутникового моніторингу Storyo.....	39
Правдива Л.А., Дмитренко О.О., Вовк А.М. Енергетична продуктивність сорго звичайного двокольорового залежно від методів контролювання чисельності бур'янів.....	41
Покотило І.А., Присяжнюк Н.М., Дмитренко О.О., Вовк А.М. Переваги та недоліки точного землеробства.....	43
Засуха А.А., Козак Л.А. Накопичення сухої речовини рослинами кукурудзи під впливом удобрення та регуляторів росту рослин.....	44
Городецький О.С., Шевченко Г.Т. Вплив різних технологій вирощування та густоти стояння рослин на продуктивність гібридів соняшнику.....	46
Устинова Г.Л., Лозінський М.В. Особливості успадкування кількості колосків головного колосу в F ₁ , отриманих за схрещування різних за скоростиглістю сортів пшениці м'якої озимої.....	48